

Taalcultuur

Leonie Cornips, bijzonder hoogleraar Taalcultuur in Limburg aan de UM, over de relatie tussen gesproken talen en dialecten in Limburg en de daaraan ontleende identiteit.

Taalkabaal

Op de Facebook-pagina van L1 was op 30 september deze stelling te lezen: 'Dialect heeft geen functie; laat het maar uitsterven'. De begeleidende tekst luidde: 'Dialect wordt met uitsterven bedreigd, zeggen taaldeskundigen. Steeds minder mensen *kalle plat*.' Deze stelling leverde in twee dagen tijd 271 grappige, verontwaardigde, boze, ongeruste, vragende en lieve reacties op. Taaldeskundigen zullen niet zeggen dat dialect uitsterft. Zij zullen zeggen dat het, net als elke andere taal, voortdurend in verandering is. Het dialect kan alleen uitsterven als iedereen tegelijkertijd zou beslissen om het niet te spreken. Daar is nu geen sprake van. De stelling van L1 komt voort uit het taalkabaal van de afgelopen maand. Eind augustus nodigde gedeputeerde Ger Koopmans, samen met de streektaalfunctionaris, de consulente literatuur van het Huis voor de Kunsten en organisaties betrokken bij (streek)taal én literatuur uit in het gouvernement. De boodschap tijdens die bijeenkomst 'Taal in Limburg' was dat de provincie belang hecht aan de (streek)taal en aan samenwerking tussen streektaal- en literatuurorganisaties. Bovendien zocht de gedeputeerde naar invulling voor het onderdeel (streek-)taal binnen de te ontwikkelen provinciale erfgoednota. Die erfgoednota agendeert wie voor welke activiteit subsidie ontvangt en wie niet. De aanwezigen besloten tijdens die bijeenkomst een visie te

schrijven die taal en literatuur een plek geeft in die erfgoednota. Binnen drie weken was de visie gereed, waren commentaren van de organisaties verwerkt en was alles klaar voor bespreking met de beleidsambtenaren. Het bijzondere is dat iedereen zich - op details na - in deze visie kan vinden. Voor het eerst vergaderden vertegenwoordigers van meerdere organisaties met elkaar om een gemeenschappelijk doel te bereiken: provinciale subsidie voor (streek)taal en literatuur in Limburg. Voor degenen die bij het erfgoedcentrum van de Universiteit Maastricht betrokken zijn en voor mijzelf - vanuit de leerstoel Taalcultuur in Limburg - is dit debat zeer interessant omdat we processen rondom sociale betekenisgeving van (im)materieel erfgoed onderzoeken die normaliter onzichtbaar blijven. Als onderzoeker streef ik bovendien niet naar het behoud van dialect vanwege dat behoud op zich, maar omdat jonge kinderen voordelen lijken te ondervinden van het opgroeien met twee talen (dialect-Nederlands of een ander taalpaar). Elk debat rondom erfgoed roept veel emoties op, denk maar aan het behoud van het sinterklaasfeest. Ook taal als erfgoed doet

“Dialect sterft alleen uit als iedereen tegelijk besluit ermee te stoppen.

Leonie Cornips

dat. De provincie wil 'stippen aan de horizon zien' oftewel: wat willen de streektaal- en literatuurorganisaties bereiken over vier jaar, en weten die organisaties wel wat 'de Limburger' nu precies wil? Vanuit de context dat er inmiddels al veel subsidies stop zijn gezet, toonden de betrokken organisaties hun emoties op L1 en in de sociale media.

Vanaf nu kan iedere bestuurder die wil weten waarom het dialect voor veel mensen in Limburg belangrijk is, terecht op de L1-Facebook-pagina. Een greep uit de reacties op de L1 stelling (zie het begin van deze column): 'Dialect is een deel van wie iemand is. Ik zeg behouden'; 'In dieng eege sproach kens ze diech 't beste oes-drukke. Mot Blieve'; 'Het Limburgs dialect vind ik een mooi goed. Maar ik vind wel dat dit in leven moet blijven als de mensen het zelf in leven houden'; 'Es iech gifteg bin, kin iech neet in 't Nederlands sodemietere'; 'De sociaal media zien e good instrumint um de jöög debij te hawwe.'; 'Versta alles, en kan het niet spreken ik vind dat juist wel jammer.'

Deze meningen laten zien dat het spreken van dialect leeft in Limburg, dat sommigen zich het beste in dialect kunnen uitdrukken en dat anderen het graag zouden willen leren.

Intussen is de definitieve versie van onze visie aan de gedeputeerde overhandigd. Nu maar afwachten welke plek (streek)taal en literatuur in Limburg uiteindelijk in de erfgoednota zullen krijgen.